„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 48. У Новом Саду, у четвртак 23. априла (5. маја) 1898. Година XIV.

Скупштински избори у Србији.

Краљевским указом од 12. априла расписани су скупштински избори у Србији, који ће се свршити 23. маја. Тада ће се бирати 194 посланика, према ком броју влада именује 64 посланика, како би на скупштини, а према 45. чланку устава био потпун број од 258 посланика.

Изборна борба још није право започела, али се спреме на све стране чине. За сад се још само опажа прва акција, која се огледа у писању београдских листова. Према томе можемо пресудити, како се мисле држати странке.

Радикали, који су највише страдали, ступиће у борбу сложно и то одлучно против садањег кабинета. Напредњаци нема сумње, да ће у грдној већини бити уз владу. Истина има појединих напредњака, који устају против Владановог кабинета, али ти су без великог уплива у странци, и не могу превагнути толико, да напредњаке увуку у борбу против садање владе.

Но и либерали као да нису сасвим сложни. Г. Јован Ристић неће никакав савез с радикалима, већ саветује својим присталицама, да онде, где су слаби, иду с напредњацима; г. Стојан Рибарац је томе противан.

Ми жалимо, што се либералне вође нису сложили, особито сад, кад се види, да важност либералне странке одскаче. Они су требали засебно бирати, као самостална странка ући у скупштину и не везивати се ни за кога, ни за садашњу владу, ни за коју другу странку. Искуство их је научило, да буду према другима странкама опрезни, а тако исто имају разлога, да буду на опрезу и према Владановом кабинету.

У осталом, ми нисмо никад посумњали у то, да један Јован Ристић може бити политичка потркуша садање владе. Његова прошлост, то је програм и рад, којих се човек у старим данима не одриче. Међутим што неће савез с радикалима, то разумемо. То би значило подупирати радикале да до владе дођу, а ови би онда либералима окренули леђа, као што су до сад увек радили.

Либерална странка требала би да пази, и да се мало равна и по писању противничких листова. Некад је „Одјек“ писао за Јована Ристића, „да је први државник на Балкану“, сад га напада; некад је о Стојану Рибарцу писао, да је „крвави Рибарац“, сад о њему пише, како „далеко нишани и добро погађа“ и особито уздиже држање Рибарчево, које подупире расцеп у либералној странци.

Ми смо хтели да обележимо одношаје међу странкама у Србији, да истакнемо, шта их спаја, а шта раздваја. Што се тиче либералне странке, ту држимо да је расцеп у овај мах не само кобан, него и без сваког повода — угледни људи из те странке, који нису ангажовани у тој борби, требало би да га уклоне. А ко познаје тежње једних и других, зна да је управо тактично питање по среди, а нису начелне разлике, које их деле. Јер да Ристић неће бранити спољну политику Србије, која би се бацала у наручја Аустро-Угарске, а противу Русије, то и мало дете зна. Таква политика противи се и традицији либералне странке и прошлости Ристићевој.

Прве припреме за изборе учињене су; али зло је још веће. Странке се још више растројавају, пометња духова јача, у место да завлада прибраност, јачина идеја и слога оних, који имају заједничку цел. А док овако траје, да богме, да не може Србија напредовати и није чудо, што њен углед пада у свету.

Ајакс.

Наши јади.

Мостар, 14. априла 1898.

А сад да наставим о нашим јадима и невољама, којих има толико, да сами Бог знаде, кад ћу једном бити готов и рећи: „Свршио сам; нема више ништа!“

Мислим, да је сад понајпрече, да говорим о нашем окружноме суду и о његовоме аршину, којим се не мјери свакоме једнако, него по ћеифу господе судаца, а по наредби свемоћнога Калаја. Наше је мишљење, да би баш окружни суд требао да буде правичан, те да колико-толико углади оно, што окружна област са Војводићем поквари, — но, ето, као што већ споменух, — једнако је и једно и друго.

Прије неколико дана осуђен је Србин православни Саво Шкоро из Бијелога поља, који је убио своју сестру, због тога, што је прешла у католичку вјеру а поред тога још му пркосила и раздраживала га — на смрт. Господа судци изрекли су пресуду сасвим хладнокрвно, не обзирући се ни најмање на то, што је Шкоро још мало сулуд, а кад му је такова срамота нанешена, постао је просто луд и извршио убијство. Дабогме да је судцима тешко било појмити: каква је срамота за кућу и како се човјек може раздражити ради тога, што неко (па ма тај неко била и рођена сестра) пређе у католике. То им је непојмљиво, а појмљива им је срџба латинског бискупа Буцоњића, за кога сви држе да није ни сулуд ни луд, а који због тога, што је Куртовића ђевојка прешла у православље, држао је у цркви проклетство над њом.

Е, али шта ћемо, кад је бискуп покровитељ наших судија и они се у његовом дому осјећају као у своме, дакле Шкору су и морали осудити, јер ће се кашње и други осудити, да се ради такве „ситнице“ свети.

Овако је на окружном суду, а у гимназији је још горе. Гимназијски професори, а нарочито познати Бећанић управитељ, заузели су се из све снаге, да спријече православним ђацима, да не сврше гимназије. До сада су их протјерали петорицу из врло чудних разлога, а оборили су их скоро све. Мало им је, што су приморали ђаке да уче из самих хрватских књига, него би још хтјели, да их не само похрвате, него чак и полатине. Ради тога и јесте лањске године предавао катихизис ђакон Правица, а ове године предаје познати поп Говедарица, коме је и у школи више стало до нападања православних Срба Мостараца, него-ли до предавања. Осим овога и некакав Дидек, учитељ пјевања, нагонио је ђецу, да уче „Хрват лађом крмит' зна“, пјесму, коју, дабогме, православни Срби нијесу хтјели да уче, а зато су извукли рђаве оцјене. Професор Пихлер одвраћа опет ђаке од нашег пјевачког друштва „Гусле“ и забрањује им, да посјећују сијела и забаве друштвене, кажњавајући их зато на све могуће начине. Католицима се, напротив, ни мало не забрањује, да иду у назови-хрватско друштво.

Но што је најгоре, професори прекјуче истераше из гимназије Османа Ђикића, младог пјесника српскога, а то највише зарад тога, што се каже Србин а не Хрват. Дабогме, да они налазе друге изговоре, али ако ћемо и о томе, онда их питамо, зашто не истјераше из гимназије латинина Раду Павловића, који је најнеморалнији и најпрљавији ђак у гимназији, те који је и са полицијом посла имао; зашто дакле њега не ишћераше, него га осудише само на 14 сати карцела? Зашто, господо?

Срб.

Шпањолско-американски рат.

У недељу у јутру одиграла се крвава игра пред Манољом, главним градом шпањолског острвља Филипина. На уласку у широки залив маниљски, који се улаз зове Кавите, беше поморска битка, чији је резултат по Шпањолце окарактерисан речима неколицине шпањолских министара, речених једном дописнику Агенције Фабре: „Вести из Маниље су неповољне, али пуне части!“ Поред тога има да се прибележи само још неколико факата. На крову шпањолске крсташице „Рејна Кристина“ букнула је ватра и командант њен погинуо је. Шпањолска крсташица „Дон Хуан д' Аустрија“ претрпела је ве-

---

ЛИСТАК.

Предговор Мирослављевом еванђељу.*)

— Од професора Љубомира Стојановића —

Срећни и мудри Стефан Немања својим необичним успесима и на политичком и на културном пољу толико је бацио у засенак рад својих предходника и савременика, да се по домаћим изворима управо од њега почиње историја Србије. Његова три биографа, од којих су двојица били синови му, толико су заузета њим самим, да нам не сачуваше ни имена браће његове, а о раду њихову говоре само тако, како би оправдали поступке Немањине према њима. Само по њима судити о раду Немањину, значи пасти у њихову погрешку, бити неправедан према осталима. Нарочито би се огрешили, кад би им поверовали да се сукоб између Немање и браће му догодио из зависти, што је он у својој области зидао цркве и манастире, а старија му браћа тобожем нису чинила.

Доцнији, и зато често нетачнији, летописци били су правичнији од славом Немањином занесених савременика. Они су нам оставили бележака, из којих се види, да је цео дом Завидин веома предан био културно религиозном развићу народном, да је Немања био само најревноснији међу ревноснима. Тако поред Немањиних задужбина они помињу да је Срацимир сазидао цркву св. Богородици Градац на Морави, о чему се и народно предање сачувало до у наше столеће,[1]) а Првослав цркву св. Ђурђа у Будимљи. Триста и више година удаљени од савремености, није чудо што су летописци побркали имена браће Немањине, те место Мирослава узели оца им Завиду, и њему приписују зидање цркве св. Петру у Лиму. Али ми имамо поузданих података, да је управо Мирослав њен оснивач.

Као год што је Мирослав у политичком раду своме био срећнији од своје браће Срацимира и Првослава (он се брзо измирио с' Немањом и живео с' њим до смрти — око 1197. год. у миру и љубави, задржав под својом управом Хум), тако су и споменици његова културног рада били те ретке среће да допру до наших дана. Његова се црква и данас налази у Бијелом Пољу, али с' ње данас, на жалост, као и са многих других, у место хришћанских звона глас мујезинов позива правоверне на молитву. Али осим тога неким срећним случајем очувао нам се и један његовим старањем, можда баш за његову задужбину, израђени литерарни споменик, ово јеванђеље, које је за њега писао и златом „саставио“ грешни Флигорије ђак, и које не само што спада међу најстарије писане споменике наше литературе, него по уметничкој изради иницијала са орнаментима и фигурама оно стоји усамљено — јамачно као једино очувано — у српској, а равна му нема ни у једној славенској литератури не само тога доба већ и који век доцније.

По снимку иницијала са неколико његових листова чувени познавалац овога посла Т. Бусилајев вели, да орнаменти његови собом представљају нешто са свим особито, нечувено, чак се сме рећи и немогућно у словенским рукописима, писани ћирилицом, не само у дванајстом веку него и много позније. Орнаментатор као живописац разликује зверове и птице по родовима, и као год људским сликама даје и њима покрете или миран положај, који им одговара; уметнички израђује појединости својих минијатура; и влада осећајем колорита у хармониском састављању боја, и у њихову прилагођивању к природи предмета, који слика, управо као западни мајстори дванајстог и тринајстог века, или као њихови претходници првих векова хришћанства и на западу и на истоку, који још не беху изгубили класичко предање.“[2])

Мир, који је владао између Немање и Мирослава, продужио се и за владе синова њихових, док им се тек унуци посвађаше.

Урош I., унук Немањин, дошао је у сукоб за жупаном Радославом, сином кнеза Хумског Андрије, а унуком Мирослављевим и тада је по свој прилици учињен крај тој споредној линији владалачкој у Србији.

Може бити баш за време тих међусобица да је уклоњено и ово јеванђеље или из двора Мирослављева или из његове задужбине, и нама сад непознатим путовима доспело у Хиландар, Немањину задужбину у Светој Гори, где се очува од пропасти, која би га јамачно задесила у његовој домовини.

О Ускрсу прошле године цела Св. Гора а понаособ манастир Хиландар, славили су свечане дане. Побожни монаси светогорски доживели су ретку срећу, да на своме земљишту први пут после походе цара Душана Силног виде опет владаоца обновљене државе Српске, Његово Величанство Александра I. краља Србије. Оном истом стазом, којом је пре пет и по векова корачао Душан, упутио се Хиландару и Александар. На оном истом месту, на коме су некада њихови претходници са литијом дочекали Душана, дочекали су тада калуђери хиландарски и Александра. Уз Душанову маслину, коју је Он за спомен свога бављења у Хиландару засадио, засадио је и Александар своју.

Монаси Хиландарски, царски обдарени, усхићени радошћу од ове походе, поднели су Његовом Величанству при поласку на дар и ово Јеванђеље за успомену на за њих радосни Ускрс 1896. године.

Тако је ова знаменита старина Српска, рађена пре више од седам стотина година за једног владаоца српског, очувана у владалачкој задужбини српској, после толико векова опет ушла у српске владалачке дворове, из којих владаочевим старањем умножена излази сада, као успомена на седамстотиниту годину од смрти онога за кога је писана, пред учени свет, да му покаже како су били сјајни почетци Српске уметности, која се и на мало доцнијим (поч. XIII. в.) жичким фрескама тако лепо приказује, и која је већ у XIV. в. била достигла свој врхунац (н. пр. у Грачаници на Косову и др.), јер већ у XV. веку политичког опадања, није могла ни уметност напредовати (нпр. у Љубостињи и др.)

А колико је знаменито ово дело и за историју Српског језика, (који има тако мало споменика XII. века) и за историју литургиске књижевности, видеће се и из оно мало напомена доданих овде на крају у прилогу.

---

*) Ми смо донели вест, да је Њ. В. краљ Александар I. о свом трошку дао приредити прекрасно издање старог српског књижевног споменика из XII. века, Мирослављева еванђеља. Предговор том издању написао је г. Љуб. Стојановић, професор српског језика и књижевности на Великој Школи у Београду. Доносимо тај предговор г. Стојановића, јер се из њега види значај овог важног споменика старе српске књижевности. — Ур. „Бр.“

[1]) Песма устанак кнеза Милоша на Турке почиње се овако:

Полећела два врана гаврана,
Од Србије земље племените
И Мораве воде валовите,
Са кубети цркве Немањића
Срацимира од старине бана
Све моравске земље Господара

Вук, IV, 315.

[2]) Какво пријатно изненађење, кад се и језичким примером може утврдити ова претпоставка о утицају запада. (На стр. 40. (71.) види се над главом Јована Крестителя натпис жвањ батиста. Слике трију јеванђелиста на првом листу толико напомињу исток и разликују се од осталих, те се мора узети да су узете са неког препочетка (мустре) а остало је можда рађено на памет.

лике губитке, а осим тога лако су оштећени торпедски брод „Минданао“ и крсташица „Сан Антонио де Улон“; најпосле је један шпањолски брод, коме се не каже име, одлетео у ваздух. Толико казују мадридске депеше, које се у Лондону тумаче тако, да су Шпањолци претрпели тежак пораз. То је лако могуће, али изгледа да је сигурно — барем по шпањолским депешама судећи — е ни Американци, који су такође претрпели знатних губитака, нису сасвим постигли своју намеру: да се пробију у маниљско пристаниште. Јуче још није било вести са америчанске стране, јер командант Девеј нема на расположењу кабел, али данас већ има и из Америке вести, из којих се види, да су Американци до ноге потукли Шпањолце. Из шпањолске депеше излази, да је америчанска флота око поноћи од суботе на недељу, дошла пред Маниљу и у 5 сах. изјутра почела борбу са тврђавама и са шпањолском ескадром, која стајаше на уласку у маниљско пристаниште код Кавите. Битка је трајала до 9 сахати ујутро, дакле пуна четир сахата, после чега је америчанска флота, која је такође знатно оштећена, отишла на западну страну залива и повукла се за туђе трговачке бродове. Из тога се види, да су Американци продрли ако не у пристаниште, а оно у залив, у коме су и остали, јер их Шпањолци нису могли да истерају.

Америчанска ескадра под заповедништвом комодора Девеја кренула се из Хонконга у среду око 2 сахата после подне. Ескадра се састојала из ових бродова: из оклопљених крсташица „Балтимор“ (4413 тона, 16 топова), „Бостон“ (3000 тона, 12 топова), „Олимпија“ (5870 тона, 28 топова) и „Рали“ (3213 тона, 19 топова), па из канонијера „Петрел“ (892 тона, 6 топова) и „Конкорд“ (1710 тона, 8 топова) и из три пароброда за пренос угља. Шпањолска ескадра под заповедништвом адмирала Монтоха имала је ове бродове: „Исла де Лузон“ (1045 тона, 6 топова), „Исла де Куба“ (1045 тона, 6 топова), крсташицу „Рејна Кристина“ (3520 тона, 11 топова), дрвену крсташицу „Кастиља“ (3260 тона, 12 топова), крсташице треће класе „Сан Антонио де Улоа“ (1160 тона, 6 топова), „Дон Хуан д' Аустрија“ (1159 тона, 6 топова), шалупу „Веласко“, помоћну крсташицу „Минданао“ уз неколико канонијера и бродова за депеше. Из тога се види, да су Шпањолци имали истина више бродова од Американаца, али америчанска ескадра имађаше куд и камо веће бродове и веће топове. Супрот 89 америчанских топова имали су Шпањолци у овој крвавој битци, не узевши у обзир топове шпањолских канонијера, само 49 топова, али шпањолској флоти су помагали и топови са фортица и других прибрежних утврђења, тако да се може узети, да противници беху по снази прилично једнаки. Што су Американци победили, знак је, да се знали користити својом надмоћном бродском артиљеријом.

Поморска битка код Маниље.

О крвавој битци код Маниље гласе вести овако:

Мадрид, 19. априла. Званична депеша из Маниље јавља: Прошле ноћи у $^1/_2$12 сахати објавише топови, да непријатељска флота хоће да силом продре у пристаниште. Јутрос се појави америчанска ескадра пред Кавите; арсенал и шпањолска ескадра стадоше пуцати на Американце. После подуже борбе непријатељ је приморан, да се повуче на запад залива. Услед огромне надмоћи непријатељске шпањолска је ескадра претрпела доста велику штету. На крову „Кристине“ букну ватра, други један брод оде у ваздух. Шпањолски су губитци знатни. Међу погинулима је и командант „Кристине“. Америчанска ескадра претрпела је велике оштете.

Мадрид, 19. априла. Још једна битка беше пред Маниљом. Америчанска ескадра претрпела је велике губитке. Шпањолски бродови „Минданао“ и „Улоа“ лако су озлеђени. Министар марине Бермехо честитао је шпањолској флоти на јуначком држању.

Министар Бермехо у службеној депеши известио је власти у Шпањолској, на Куби и Порторику, како је текла синоћна поморска битка код Маниље. Он вели у телеграму: „Наша ескадра тукла се са америчанском флотом. Ова последња склонила се за трговачке лађе. Ми смо такође претрпели тешке губитке“. Министар марине објављује још један телеграм, по коме се америчански бродови после жестоке борбе повукли у близину града Кавите. „Мада је наша ескадра, вели телеграм, била мања по броју, ипак се борила с великим огорчењем; због тога су наши губитци знатни“. Ратни министар Кореас добио је из Маниље телеграм, који потврђује, да су Американци претрпели такође тешке губитке, али хвали и одважност Американаца, који су продрли у унутрашње пристаниште, и ако ово беше заштићено низом подводних торпеда.

Поморско министарство износи ову депешу из Маниље:

„Око поноћи пошло је за руком америчанској флоти, да се пробије у залив Пре зоре стајала је у бојној линији, коју пред градом Кавите сачињаваху осам бродова. Око $^1/_2$8 сах. поче горети предњи део крсташице „Кристине“, а мало затим и стражњи део. Контр-адмирал Монтохо пређе са штабом на брод „Исла де Куба.“ У 8 сахати сасвим су изгорели бродови „Кастиља“ и „Кристина.“ Остали шпањолски бродови, који су оштећени, склонише се у залив Бако. Неколико од њих морали су потопити, да не падну непријатељу шака. Наши су губитци знатни; погинуо је и капетан Кадарзо.“

Депеше од 20. априла (2. маја) износе, како је управо страховит пораз Шпањолаца. У Мадриду је утученост на све стране и утисак несреће показао се одма код руље мадридске, која је демонстровала и против династије. У Америци је опет вест о америчанској победи изазвала необуздану радост. Ево како гласе депеше:

Мадрид, 20. априла. Лист „Ел Либерал“ доноси депешу из Маниле, по којој се контрадмирал Монтохо изразио, да је шпањолска ескадра потпуно изгубљена. Момци са брода „Минданао“ спасли се. Енглески конзул конферисао је се командантом америчанске ескадре, али се не зна, о чему се саветовали. Непријатељ се поставио опет пред Маниљу и блокирао је варош Народ бежи из вароши, јер се боји бомбардовања.

Уешингтн, 20. априла. Министарство је извештено, да је после прве битке код Кавите шпањолска флота уништена. Америчански бродови повукли се једној угљарици, што беше укотвена на сред залива, да узму угља. Један америчански ратни брод онеспособљен је за борбу. Адмирал Девеј замолио је затим енглеског конзула, да преда шпањолском гувернеру позив: да овај преда све топове и торпеде, као и кабелска звања, иначе ће бомбардовати варош. Шпањолски официри се затим саветовали с енглеским конзулом и агентом кабелског друштва. Најпосле је изјавио гувернер, да се неће предати и забранио је агенту, да конферира са адмиралом Девејом. Очекује се дакле, да ће Американци бомбардовати Маниљу.

Лондон, 20. априла. Краљица-регенткиња Марија Кристина задовољна је, што су се Шпањолци јуначки држали, и ако су побијени. Овде су битку код Маниље најпре држали за шпањолску победу, због тога је министар Бермехо и честитао шпањолском адмиралу. „Westminster Gazette“ мисли, да би америчанска окупација Маниље био најбржи и најбољи излаз, да Шпањолска напусти Кубу а да јој врате Филипине. — Кабел између Хонконга и Маниље прекинут је.

Мадрид, 20. априла. Вести о шпањолским губитцима у битци код Маниље разне су; по неким вестима погинуло је 400, а по некима чак 2000 шпањолских морнара. Град Кавите је бомбардован, и сад се налази у рушевинама. Многи су погинули Американци су бацали на Кавите петројелске бомбе. Чује се, да Американци већ бомбардују Маниљу.

*

Архипелаг филипински састоји се из више од хиљаду острва. Простор тих острва износи скупа 296,182 квадратна километра, а становника има 5.985,124, од којих од прилике један милијон није савладан. У вароши Маниљи има 154,062 становника, од којих су само 15.000 бељци, а остали су Малајци, Креоли и Кинези.

Расположај у Шпањолској.

Мадрид, 20. априла. Уништење шпањолске ескадре у њеној битци са Американцима у заливу маниљском изазвало је овде опасну узбуђеност. Ноћас беше великих изгреда против владе и краљице регентиње, а викало се „живео!“ генералу Вајлеру. Мисли се да ће се до скора прогласити опсадно стање над целом Шпањолском. Влада је изјавила, да неће послати никаквих бродова на Филипине, јер би ови и онако касно стигли. Мисли се, да се Американци неће усудити да се искрцају, јер Шпањолци имају тамо доста војске, али и то се узима у обзир, да ће Американци устаншима филипинским дати оружја и џебане. Овде се надају, да ће на западном бојишту ратна срећа бити повољнија Шпањолцима. Међу становништвом међутим све је већа забринутост, да-ли је после овог пораза шпањолска флота у опште способна за бој. Живо се критикује рђава војничка организација, и само каква скорашња победа могла би разгонити огорченост због пораза код Филипина. Шпањолска штампа назива јучерашњи дан жалосним, али славним. Опомиње на мир и на поверење у будуће победе.

Расположај у Америци.

Уешингтн, 20. априла. Вест о победи америчанској код Маниље изазвала је овде велико одушевљење. По улицама влада живахност. Неколико функционара поморског одељења мисле, да ће ова победа брзо завршити рат и без даље знатне поморске битке.

Американци су кивни на Французе, што симпатишу са Шпањолцима. У Уешингтну су због тог тако расположени према Француској, да се лако може догодити, да конгрес не одобри трошак за учешће Америке на светској изложби у Паризу. И њујоршке даме намеравају, да не купују од сада никакав производ париске моде. — У погледу експедиције на Кубу још се не зна ништа сигурно. Популарни генерал-мајор Брук изјавио је, да оно мало америчанске војске у Чикаманзи никако није доста за какву борбу.

Новчана кубура у Шпањолској.

Шпањолска води преговоре са једним белгијско француско-енглеским друштвом, да му прода све државне руднике за 2000 милијона франака у злату. Али друштво неће да плати ту цену. Преговори се у потаји воде даље.

Са острва Кубе.

Лондон, 20. априла. Америчански потпоручник Витнеј, изасланик врховног заповедника Милеса, стигао је у табор устаншког вође Гомеса, у Лариформи (провинција Санта Клара) и тамо је одушевљено примљен. Он се у понедељак ноћу искрцао са једног америчанског торпиљера у заливу Трагозо и с тешком муком се пробио у устаншки табор. Једном дописнику рекао је, да се уз пут хранио поглавито чорбом од месног екстракта, слатком кртолом и бифтеком од једне краве, коју је путем убио. У погледу експедиције на Кубу пише „Њујорк-Хералд“, да је дефинитивно одложена, док се не види резултат прве поморске битке у кубанским водама.

Њу-Јорк, 20. априла. Лист „Журнал“ дознаје из табора устаншког вође Гомеса, да је потпоручник Витнеј однео Гомесу од генерала Милеса поруку, да кубанска устаншка одељења упути на извесну тачку, где би се могла сјединити с војском под генералом Нунесом, коју је Унија наоружала. Та ће тачка бити по свој прилици на северној обали Кубе. Чим Матанзас буде освојен, биће ослонац за даље операције. Затим ће Хавану сасвим опколети. — Четири америчанска пешадиска пука стигла су из Тампе у Чикаманзу, Мобиле и Њу-Орлинс. Држи се за сигурно, да ће та војска кроз десет дана ићи на Кубу.

Мадрид, 20. априла. Из Хаване јављају: Једна америчанска ескадра покушала је 18. (30.) априла у вече да искрца војску код Херадуре. Шпањолска војска отвори ватру, на коју Американци одговорише са 8—10 топовских метака. Америчански бродови се повукоше натраг и око 8 сах. нестаде их у правцу према Сан-Домингу. — Колона Генерала Молине потукла је усташе код Бајама. Погинуше 30 усташа и један Шпањолац.

Држање страних држава.

Службени лист руске владе донео је 20. о. м. изјаву, да Русија остаје неутрална у шпањолско-америчанском рату. У изјави се изражава жалење, што је између обе државе дошло до рата. Налаже се свима руским поданицима, да врше дужности, које потичу из неутралности Русије, а затим се саопштавају одредбе, да се америчански и шпањолски бродови могу у руским пристаништима бавити само 24 сахата, а ако је бура или су озлеђени, могу и преко тог времена остати, али за то је увек потребна нарочита дозвола руске владе.

Јапан и јужно-америчка република Венесуела такође су изјавили своју неутралност.

Против Аустро-Угарске влада нерасположење у Уешингтону зато, што монархија досад још није изјавила своју неутралност. Тврди се чак и то, да је америчанска влада поручила аустро-угарском посланику Хенгелмилеру, да ће Америка сходно поступати са Аустро-Угарском, ако ова не изјави своју неутралност т. ј. да ће је сматрати за непријатеља. Не зна се, је-ли ово само говоркање, или има нечег у ствари. До сад бар није потврђена ова вест.

Баш поводом тих вести из Америке доноси „Пестер Лојд“ овај инспириран коминике:

„Преко Лондона дошла је у Америку вест, која је прошлог петка изазвала толико раздражење у Уешингтну и огорчење против Аустро-Угарске, наиме вест да је наш владар дао 500.000 франака за суспкрипцију, која је покренута у Мадриду у корист шпањолске флоте. Лондонски „Морнинг Пост“ је први пронео ту вест, али је она лажна онако исто, као и све друге вести, које „Морн. Пост“ наводи као доказ, да је наш двор дѐлом на страни Шпањолске. Није нарочито истина, да су многи аустро-угарски официри искали и добили дозволу, да се боре под шпањолском заставом нити је истина да надвојвода Евген иде у Мадрид, да буде уз своју сестру, краљицу-регенткињу. Истина је само то, да је Аустро-Угарска у овом рату строго неутрална. Не треба ни побијати оно фантастично брбљање, е ће Аустро-Угарска у случају буне у Мадриду бити краљици-регенткињи на расположењу. Све да и букне буна, Аустро Угарска има других брига, а не да се меша у унутрашње ствари Шпањолске. Што се тиче Америке, нама је прилично свеједно, у каквим лудим ерупцијама ће се показати бруталност тамошњег јавног мњења. Сада, када је америчанска флота победила, Американци ће се за цело још већма разметати, него иначе, али то не значи ништа; Океан господа ипак не могу препљувати. А чини нам се, да сви изгледи ратни још нису решени у корист Америке. Ма како да је изненадан њихов први успех, ипак не треба мислити да је отпор шпањолски сломљен и да ће сад Америка брзо стрпати Кубу у џеп. То ће ићи још мало тешко“.

Нови Сад, 22. априла 1898.

— **Молба српске црквене општине у Збегу.** У прошлом броју нашег листа донели смо јавну молбу српско-православне црквене општине у Збегу, у којој се та малена српска општина тамо на мртвој стражи Српства обраћа својој браћи, да јој помогну прилозима, како би се обновила оронула црква у Збегу. Ми топло препоручујемо ову молбу и молимо све оне родољубиве Србе, којима је Бог дао иметка, да притекну својим прилозима у помоћ тој сиромашној српској општини, да ова не би остала без цркве, тог јаког уточишта српске народности. И најмањи прилог добро ће доћи. Прилоге ваља шиљати на г. Евгена Думчу, градоначеоника у Сент-Андреји.

— Од г. дра **Живка Богдана**, градоначеоника у Вел. Кикинди добили смо овај телеграфски исправак:

„Наше и стране новине донеле су вест, да сам ја на епархијској скупштини темишварској предлагао пензионовање епископа Никанора. То је измишљотина.“

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У седници заст. куће од 21. априла (3. маја) о. г. дозвољен је прво допуст од шест недеља грофу Артуру Пејачевићу, па су затим више петицаја неких општина, да им се смањи порез на земљу а тако исто и да се уведе порез на берзу, упућени петицијоном одбору. Пошто је перовођа Владислав Његре прочитао списак оних интерпелација, које су још заостале, упозорио је заст. Шома Вишонтаји заступничку кућу, да је он још 1. маја пр. године интерпелисао министра за унутрашње послове и министра трговине у погледу оних несрећа, које су се догодиле на електричној железници, па је рекао, да углед парламента захтева, да на интерпелације, које су од општег интереса, треба за најкраће време одговарати. Упозорава министра поново на ову своју интерпелацију. После тога је у трећем читању усвојен предлог о новом кредиту обранбеног министарства и предлог, по коме би општинске шуме прешле у управу државну. Геза Полоњи је затим напоменуо, да заст. кућа последњих година ради без икаквог утврђеног програма и да се у пролеће и у јесен скоро никад седнице не држе, па и ако се држе, да се у истим решавају ствари од незнатне вредности, а да је преко лета заступничка кућа свагда на окупу. Држи, да је дужност министра-председника, да извести сабор, шта ће бити са предлогом о поравнању, и моли га за програм, по ком ће се даље у заст. кући радити. На ово је министар-председник одговорио, да не стоји, да се заст. кућа зимус са незнатним стварима занимала, те вели, да је до Ускрса расправљан буџет а и други законски предлози, који су досад расправљани, од веће су вредности. Што се тиче предлога о поравнању, рекао је, да је у интересу земље, да се са њиме заст. кућа што пре и што подробније забавља. За тим је узео реч заст. Хорански и умолио је министра-председника, да га обавести о програму, кога ће се заст. кућа у летошњој сезони придржавати, те вели, да је он тога мњења — ако какве ванредне околности не наступе — да није целисходно, да се седнице и преко лета држе, већ из тог узрока, што сваки заступник у то доба има и својих приватних послова, које му треба обавити. Он није за то, да министар-председник одма даде обавештаја о програму, већ је за то, да то онда учини, када му то могуће буде. Министар-председник је напослетку рекао, да ће се владати по жељи заст. Хоранског, па је онда седница закључена.

— **Србија.** Као што из Београда јављају, о изборима за народну скупштину, који ће се 23. маја (4. јуна) т. г. по свој Србији обавити, изабраће се 194 посланика, а осим тога ће краљ по предлогу владе, по праву, које му устав даје, 64 посланика именовати, тако да ће у читавој скупштини бити свега 260 посланика. Да би, дакле, влада дошла до већине у скупштини, мора гледати, да протури у исту нешто више од 66 својих присташа, који би јој, помоћу посланика, које краљ наименује, осигурали већину. Владину ће странку у идућој народној скупштини сачињавати већином неутралци, један део напредњака и либералних дисидената. Скупштина ће се састати у Нишу, три недеље дана по обављеним изборима. —

На свечаноме ручку, даваном у част новоме француске посланику Маршану, напио је краљ Александар ову здравицу:

„Подижем ову чашу у част славнога Председника Француске Републике. Пијем у Његово здравље, за славу и срећу Француске, за развитак и учвршћење веза искреног пријатељства, које везују Француску и Србију. Користим се овом приликом, Господине Посланиче, да дам израза моме задовољству, што је избор француске владе пао на Ваше Превасходство, да је представља у Србији“.

Посланик г. Маршан одговорио је овако:

„Господару! У име Председника Француске Републике захваљујем Вашем Величанству на здравици, коју му је напило. Ја сам Вашем Величанству дубоко захвалан и на осећајима, које је благоволело изразити у погледу моје земље. Мени ће бити пријатна дужност, да Поглавару земље верно саопштим речи Вашег Величанства. Ове речи утврђују, у осталом, драгоцени доказ о срдачности односа, који постоје између Србије и Француске, а ја сам особито срећан, што, користећи се овом приликом, могу да поновим Вашем Величанству уверење, да ће моји напори бити управљени на то, да се одрже и још више учврсте везе узајамних симпатија, које постоје између наша два народа. Проникнут овом мисли, ја имам част да пијем у здравље Вашег Величанства, молећи га, да прими наше топле жеље за срећу његову, за срећу његових узвишених родитеља и за срећу и напредак српскога народа“.

— **Стара Србија и Македонија.** Бугарска ексархија и дипломатски агент бугарски у Цариграду, Марков, дотле нису мировали, док нису обманули Порту, те ова нареди да се српска црква у Куманову преда ексархији, и да у тој цркви тек свака трећа недеља буде српска. То је грдно увредило и огорчило Србе, који сачињавају језгру становништва у Куманову, а Бугара има придошлица. О Ускрсу хтели су Бугари да истисну Србе из цркве, која је од постанка свога па кроз толике векове била српска. Но Бугари наиђоше на српску песницу! Кад Србима запречише улазак у цркву, Срби раздрљише прса, кликнуше: „Падишах чок јаша!“ па јурнуше на отимаче; сваки Србин је једним ударцем по петорицу сваљивао, док најпосле војска не утиша разјарене Србе. Затим власт запечати српску цркву, али су кумановски Срби решили, да никако више не допуштају никоме никакав ред служења у српској цркви. Изљубили се и заклели, да ће пре сви изгинути, него пристати ма на какве услове, а коме треба црква, веле, нека је сам зида.

Турске власти се држале доста правично према Србима, а то бугарашима не иде у рачун. Марков је одма поднео великом везиру ноту, у којој ни мање ни више већ тражи, да се велика црква у Куманову даде Бугарима, а мала Србима! Марков тужи валију Хафиз-пашу, да држи страну Србима и вели, да таково држање валијино уздрмава поверење Бугара у Порту.

Руска штампа криви Бугаре због сукоба у Куманову. Петроградски „Народ“ на пр. донео је чланак, у ком напада Бугараше, што на класичком српском земљишту шире бугарску пропаганду и тиме сеју раздор између оба братска народа. У Куманову, вели руски лист, нема Бугара као ни у Скопљу, али бугарске шовинисте силом хоће тамо да их створе, како би из Старе Србије могли лакше ширити своју пропаганду у Македонији. Они ће тамо проћи као и Грци, јер тамо нема места ни за Бугаре ни за Јелине.

— **Русија и Немачка.** У последње време се почело говорити, да су односи између Русије и Немачке охладнели. „Колинске Новине“ у једном инспирираном чланку побијају те гласове и веле да Немачка не намерава, да мрси руске рачуне у Источној Азији и да је главна тежња немачке политике. да се у Европи одржи мир, што и у Петрограду знају.

— **Француска.** У недељу, која долази, обавиће се у целој Француској избори за законодавно тело; за те изборе пријавило се до сада око 2000 кандидата, 1700 у департманима и 300 у Паризу. У 103 изборна среза од 581 ступа само један кандидат, скоро свуда досадашњи посланик, и тима је избор скоро сасвим сигуран. Већина министара је у тој групи, а с њима и 74 владина републиканца и неколико нотабилитета са деснице, као војвода Дудовиљ и барон де-Мако, затим хришћански социјал опат Лемир и неколико познатих радикала, пређашњи министри Кавењак, Саријен, Виже, Жервиљ Реаш и Гијо Десењ.

Дописи.

△ **Стара-Пазова**, 13. априла. (Дела дра Миливоја Миладиновића.) С болом у души хватамо се за перо, да у овим црним данима запремамо ступце својим мизеријама. Кад нам туђински шовинизам на сваком кораку нове ране задаје, кад је деспота свом снагом прегао, да и на географској карти збрише сваки траг српског имена, налаже нам родољубље, да се манемо сваке кавге међу собом. Јер ако нам и исчезава моментано свака нада, да ћемо слогом извојштити велике победе, непобитна је истина, да ћемо, крвљу наших прадедова, стечена права неоскврњена сачувати.

Оваково схватање задатка сваког родољуба био је један од узрока, зашто нисмо одговорили дру Миладиновићу на оно профано отворено писмо, које је „Застава“ у тако свечаном облику приказала и којим је хтео да окаља цело наше место. Рекли смо, да је хтео, јер је само на покушају остало, већ и зато, што такав индивидуум у опће није у стању кога да карактерише пред јавним мњењем, — које нам је меродавније но једна судска осуда.

Главни пак узрок, зашто смо ћутали, јесте то, што је он неспособан субјект за полемику, јер су му једини аргуменат песница и сокачка псовка; над таковим људима морамо дакле да се узвисимо.

Миладиновић и Дарвин, — о иронијо!

Цела та гомила неумесних цитата и погрда у поменутом отвореном писму, приказује нам се као „задња издиханија“; издаје се, да му је душа у грлу. Баш права „слика срдите немоћи“ и безобзирности.

Но немојте нас, драги читаоци, корити, да смо немилосрдни, јер га не жалимо. Сам је себи ускорио материјалну и моралну смрт у Ст. Пазови.

Како? Зашто? На та ћете питања сами себи одговорити, кад вам рекнем, да је он „прави родољуб“, да је спреман за народ погинути. Овом и истини у хатар набројаћемо овом приликом само неколико чињеница. Све су то доказана факта, па јер им не треба коментара, држаћемо се само сухог набрајања, а вама, штовани читаоци, остављамо слободан суд о томе одљуду.

За кратко време, од када се је овамо доселио, променио је три стана; у сва три му је судским путем отказано, јер га се власник другим начином не може да опрости. Сада тражи четврти стан, но свако га се крсти и канда ће остати без стана.

Пре неколико дана посетили су га оружници, као „поштена човека“ у поноћно доба. Нашла се четворица из Голубинаца, по имену Гавра Башлић, Светислав Докић, Милош и Лаза Веселиновић, који су пред оружницима исказали, да су ноћу пренели нашем „поштењаковићу“ од трговца Панаотовића дућанске робе у три сандука и једном орману, која је децембра прошле године судски запљењена.

Миладиновић вели, да ни о сандуцима ни о орману, — који је код њега у соби био, — ништа не зна.

Истражни судац Шпилер тако је екстинктивно интерпретирао прописе нашег крив. поступника, да је одветника Миладиновића, окривљена ради злочина преваре, преслушавао у властитом му стану,

Па зашто једног таквог „родољуба“, који тако лукаво позива у „Застави“ милосрдне људе, да му шаљу добровољне прилоге за сирочад Кнежевићеву, крсти народ, да опростите — кожодером? Зар такав епитет заслужује одветник, који хоће путем милодара да скупи новаца за трошковник својих штићеника; коме тако на срцу леже оне речи министра Гласера, којима је карактерисао положај и задатак бранитеља? Или зар у свету заиста нема захвалности према таковим борцима за истину и човештво, као што је наш делија према таковим великанима, који се с толиким самопрегорењем подвргава том великом терету криминалног правдозаступника?! О Зола, о Драјфусе, камо ваше среће да знате за нашег фирфуса!

Своја епитета ornantia стекао је овај народни камелеон нарочито својим трошковницима.

Тако је трговца Перу Ранковића из Белегиша заступао у једној парници ради дужних 11.000 фор. Ма да се је половина дуга оснивала на мандатним меницама, изгубио је Миладиновић ту парницу након 2 године и нарачунао још Ранковићу трошка не мање од 9500 фор. словом: девет хиљада и пет стотика фор. Не само да је тај човек материјално посрнуо, него би га био још и он тотално уништио.

Милоша Пауновића из Ст. Пазове заступао је у парници ради дужних 67 фор. и нарачунао му је трошка 560 фор.

Јосипа Кона из Ст. Пазове такођер је заступао у једној тражбини од 30 фор. 90 нч. и направио му је трошковник од 341 фор.

Овакових грозних случајева могли би још безброј навести, но уверени смо, да је и ово већ сувише и да је довољан узрок огорчењу, које влада међу његовим клијентима. Сваки од њих је оним моментом, кад му је парбу предао, натоварио себи другу парницу на врат — с њим за трошкове, које ће му за кратко време да направи.

Том бруталном глобљењу не би краја, да му није клијентела до ижице усахнула. Јер се он ни након многих новчаних казни није тргао од тих својих недела, — шта више, он је све окрутнији.

Жалосно је поврх свега тога то, што такав нечовек (да се благо изразимо), јер га горња слика приказује само у минијатури, заступа и бајаги репрезентира народ, што има образа, да прими икакав мандат и тиме оскврњује она света места и узвишене задатке, које такав положај човеку налаже.

Fiat justitia, pereat mundus.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који су се до краја марта на „Браник“ претплатили. Овим умољавамо исте наше претплатнике, да претплату благовремено понове, како уредно разашиљање листа не би запињало.

Мислимо, да није нужно „Браник“ препоручивати. Наш је лист покренут у најбољој намери, да користи народу у овом тешком времену, кад се још само преко новина може чути независан српски глас. С тога држимо, да правим пријатељима народа мора ићи у прилог, да се овакав лист не само одржи већ и рашири. На њих апелујемо овим позивом на претплату. Према јачем одзиву српскога света, можемо и ми више порадити на усавршењу листа. Наша је главна цел, да овим листом истински послужимо народу, да задовољимо његове потребе. Да то постигнемо, ми не жалимо моралних и материјалних жртава.

Претплатна је цена „Бранику“.

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године . 3 фор. или $7\frac{1}{2}$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2\frac{1}{2}$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 2. (14.) априла 1898.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 22. априла 1898.

— **Седнице бачких епарх. власти** држаће се овим редом: 27. априла (9. маја) о. г. конзисторија, 28. априла (10. маја) административни одбор и 29. априла (11. маја) епарх. школски одбор.

— † **Богдан Стојковић.** Нашег суграђанина г. Ђуру Стојковића и породицу му, задесила је тешка жалост. Јуче је преминуо јединац син му, Богдан, медицинар, после дугог и тешког боловања у цвету младости, у 29-ој години живота. Покојни Богдан беше добар друг и племенит младић, те је међу својим друговима у Бечу стекао много пријатеља. Мртво тело покојника опојано је данас, у среду, после подне у саборној цркви, а затим је сахрањено уз велико саучешће овдашњег грађанства на овдашњем успенском гробљу у породичној костурници. Нека му је лака црна земља и вечан спомен, а ојађеним родитељима дао Бог снаге, да издрже овај тешки удар судбине!

— **Велики изгред** догодио се 19. априла (1. маја) о. г., као што из Вел. Бечкерека јављају, у Српској Боци, у Банату, тако да је морала војска и жандармерија умиривати свет, па најпосле и оружје употребити, којом је приликом шест особа погинуло.

— † **Стеван Савић.** Пишу нам из Сегедина: „Овдашњи одлични грађанин и трговац Стеван Савић преминуо је у 78-ој години живота. Стеван Савић је своје име овековечио, побринувши се за будућу судбину српско-православне општине сегединске, јер је пред смрт своју истој општини завештао 20.000 фор. Слава му! Овом највећем добротвору наше општине приређен је најсвечанији погреб. По дозволи епископа-дијецезана, земни остатци овог добротвора српског пренећили су у овдашњој српској цркви. Пре подне, 22. о. м., служили су литургију преч. г. г. Лазар Шевић, Миливој Милошевић и Сретен Јовановић, а при спроводу присуствовао је силан свет. На гробљу се с покојником опростио овдашњи српски учитељ г. Јован Ђ. Ђосић у врло лепом говору. Нека је покојном добротвору Стевану Савићу лака земља и вечан спомен!“

— **Тестамент † Велимира М. Тодоровића.** Ономад је отворен тестамент пок. Велимира М. Тодоровића. Велики добротвор овај је своје имање Негој у Румунији (које лежи на Дунаву спроћу Лом-Паланке и вреди $1\frac{1}{2}$ до 2 милијона динара) оставио краљевини Србији, и то на просветне, културне, народно-привредне и занатлиске цели, а поред тога наредио је у свом завештању, да се сваке године даје српској престоници по 4000 динара на улепшавање Београда. Слава овом добротвору српском!

— **Даљно јахање Ниш-Београд.** I. Дунавско Коло Јахача „Кнез Михаило“, које стоји под највишом заштитом Његовог Величанства краља Србије Александра, приређује 20. и 21. маја ове године даљно јахање Ниш-Београд. У даљном јахању овом могу учествовати сви активни и резервни официри свију родова оружја и струка, као и полициске жандармерије, на прописаним коњима одгајеним у краљевини Србији.

— **Проневера и самоубиство.** У Штајнбрику (Штајерска) отровао се у прошли уторак Ђуро Бадовинац, котарски управитељ у Сиску, који је био премештен у Ђурђевац. Бадовинац је проневерио 20—30.000 фор. туђег новца, и то му је дало отров у руке.

Новости са стране.

— **Мађарски министар — банкротирао.** Бивши министар привреде гроф Андор Фештетић захвалио је на свом посланичком мандату, јер је материјално сасвим пропао. Дуг износи више од два милијона фор. Највише је изгубио гроф на вицинској железници весприм-домбоварској. Као актива рачуна се само његов ужитак из породичног фидеикомиса, и стешњени Фештетић је молио, да му се даде решење испод обавезе фидеикомисарне, али му то у кабинетској канцеларији не дозволише. Дужан је на 18 страна, те се до сад није знало, да тако рђаво стоји. Објавиће конкурз, и тиме ће се завршити и његова кратка политичка каријера.

— **Шта све цару Виљему пада на ум.** Кад је фамозни пангерман Шенерер у свом последњем говору у царевинском већу позвао цара Виљема, да дође па да се увери, како Немце „тлаче“ у Аустрији, можда није ни мислио, да ће овај доћи. Доћи ће, али не на позив Шенереров, него на 50-годишњи владалачки јубилеј Његовог Величанства цара и краља Фрање Јосифа. Цар Виљем ће на оригиналан начин доћи у госте нашем владару. Хоће да дође на челу пет пукова немачке војске, и то оних пукова, којима је шеф цар и краљ Фрања Јосиф I. Ти су пукови: 13. баварски пешадиски пук, 2. пруски гренадирски пук, шлезвиг-холштајнски хусарски пук, 122. виртенбершки пешадиски пук и 1 саски улански пук. Са царем Виљемом доћи ће у Беч и краљ од Виртемберга и принцрегент баварски. Разуме се, да ће онда бити велика парада, само што се у Бечу још нису решили, да-ли да пусте преко границе немачке пукове.

— **Поплава у Сибирији.** Из Иркуцка јављају за грозну поплаву. Река Иртиш је изишла из корита и поплавила је силну земљу. Штета је огромна, јер је вода однела до 150 кућа и магацина. Код Семипалатинска потонуло је услед великих таласа два парна брода и пет једрењача. По досадашњим податцима пропало је више од 120 људских живота.

НОВИЈЕ.

Лондон, 21. априла. „Централ Њус“ јављају из Мадрида: Гувернер у Маниљи добио је путем енглеског конзула у Маниљи од Америке ултиматум, да за 24 сахата преда Маниљу. Веле, да је шпањолска влада, будући нема изгледа на успех отпора, пре него што је пресечен кабел овластила гувернера да се преда. Како је кабел између Маниље и Хонконга пресечен, нема новијих вести о маниљском гарнизону и о филипинском ратишту. Последња депеша, пре него што је пресечен кабел, гласи: Адмирал Девеј бомбардује Маниљу. У целој Америци влада највеће одушевљење.

Франкфурт, 21. априла. „Франкфуртске Новине“ дознају из Мадрида: Јуче у вече је букнула у Мадриду буна која бесни у свим улицама. Проглашено је опсадно стање. И у неким покрајинама Шпањолске појавиле се бунтовничке чете.

Бостон, 21. априла. Један овдашњи лист јавља, да је Мак-Кинли добио од адмирала Девеја вест о предаји Маниље.

Пекинг, 20. априла. Одлични државник кинески, принц Кунг, умрио је данас.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Рим, 22. априла. Некоји листови пронели су глас, да ће министар иностраних дела Висконти-Веноста одступити. Са званичне стране тај се глас најодлучније оповргава.

Париз, 22. априла. Службени лист доноси декрет о укидању ђумрука на жито до 1. јула о. г.

* * *

Шпањолско-американски рат.

Уешингтн, 22. априла. У финансијском одбору изјавио је ратни министар, да ће 150 милијона долара бити доста, да се покрију ванредни издатци американског ратног министарства.

Њу-Јорк, 22. априла. Овде се проноси глас, да се шпањолски генерал Пандо на Куби 13. (25.) априла са посадом повукао из Бајама у Мацанело,

а сутра дан да су усташи заузели варош Бајамо.

Мадрид, 22. априла. Сумња се, да је истинита вест, е су усташи заузели вароши Бајамо и Мацанелу, јер у обе те вароши су јаки шпањолски гарнизони.

Мадрид, 22. априла. Министар-председник Сагаста изразио је у заступничкој комори жаљење, што у садашњим приликама нису сви Шпањолци сложни; вели, да је говор републиканца Салмерона за казну. Америка, рече Сагаста, тера према Шпањолској врло ниску политику, какву никад није ова доживела. Америка ће се радовати, кад републиканци овде у Шпањолској буду изазивали немире. — Ратни министар Кореас је изјавио, да непријатељ неће савладати Манију, јер сувоземна одбрана је довољна, да одбије сваки нападај.

Трговина.

Нови Сад, 22. априла 1898.

Цене су биле: жито прве каквоће 14 ф. 20—— н., друге каквоће 13 ф. 70—— н., зоб 6 фор. 80—90 н., јечам 6 фор. 70— н., кукуруз стари 6 ф. — н., пасуљ бели 7 ф. 80—— н., жути 8 ф. 60 н., вика 7 ф. 60 н, мухар 6 ф 50— н., проја 4 ф. 60 н., репица 8 ф. 60 н. Све од 100 кгр.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 22. априла 1898.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 69 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 65 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 54 н.

Јавна захвала

свима оним пријатељима и познатима, који су при укопу мога милог и незаборављеног сина

†

БРАНКА

присуствовали, као и пречасној г. г. Петру Араницком, пароху ердевичком и Ђорђу Николићу, администратору из Дивоша на њиховом свештеничком чинодејству, а на посеб дру Станку Араницком на утјешном смртном говору, којим је нашу родитељску превелику тугу и жалост донекле олакшао и ублажио, а тако исто и свима онима, који брзојавно и писмено своје саучешће изразише. —

У Ердевику, 12. (24.) априла 1898.

Ожалошћени:

Зорка Танурџић, сестра. Павле Танурџић, биљежник.

Милутин Танурџић, брат. Марија Танурџић, родитељи.

Ленка удова Јанковић, мајка.

Огласи.

СВОЈЕВОЉНА ПРОДАЈА.

Кућа број 7., у Даниловој улици у Новом Саду, продаје се из слободне руке. Преговарати ваља с власником куће.

146 1—3

Минерално купатило
ТОПУСКО

(хрватски Гастајн). 144 1—2

Топлина извора 48—57° Цел.

СЕЗОНА ОТПОЧИЊЕ 1. МАЈА

Пошта и брзојав у месту.

Бистре и блатне купке спојене су са електризирањем и масирањем Њима се успешно лече кронички **реуматизми мишића и зглавака, сви кронички ексудати, костобоља, болести живаца и коже, шкрофулоза, општа телесна слабост и кронична запаљења материце** и т. д

Станови и купке су удобно и елегантно уређене, рестаурације су изврсне, цене су по власти тако одмерене, да их и сиромашнији подмирити могу. За собе се плаћа, почињући од 60 нов. па на више, а за купке 20 нов.

Гости се могу шетати по красном перивоју и по дражесној околини, могу се забављати купалишном музиком, игранкама, томболом, ловом и т. д.

Купалишни лечник: **Др. Модош.**

Топуско је удаљено од Сиска 5, а од Карловаца 7 сахати. Покривена кола на колодвор Карловац за цену од 12 фор., а 10 фор. у Сисак; обична отворена кола у половицу јефтиније, ако ко жели, шаље закупник Урош Вурдеља.

Купалишне проспекте шаљу закупници Урош Вурдеља и Игњат Розенберг.

СТЕЧАЈ.

140 2—3

Патронат срп. вел. гимназије у Новом Саду решио је, да сазида нову гимназијалну зграду са просторијама и размерима, који су прописани за такове зграде наредбом кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе од године 1892. бр. 6125.

По томе се овим расписује стечај за зготовљење плана, по коме би се та гимназијална зграда назидати имала. На зграду ће се моћи утрошити највише до 100.000 ф. а. вр., те се и планови према томе равнати имају. Приземне површине има свега око 3000 m². Зграда се може подићи на један или на два спрата.

Са плановима има се дати и генералан прорачун. Из плана се мора свакако видити: нацрт основе свакога спрата, даље просек кроз главне степенице и потребан део фасаде у величини 1 : 200 и 1 : 100.

Ситуациони нацрт земљишта може се у свако доба у писарници потписаног патроната на углед узети.

Најбољи посао биће награђен са 500 ф. а други са 300 ф. а. вр. Награђени планови прелазе у својину потписаног патроната.

Онај, чији се план као најбољи прими, моћи ће евентуално добити налог, да изради и детаљиране планове.

Овај се стечај отвара до 15. (27.) јунија 1898. до кога се рока дотични планови имају поднети потписаном патронату.

Из седнице патроната срп. вел. гимназије у Новом Саду, држане 15. (27.) априла 1898.

Председништво патроната.

ЗА КАЛАМЉЕЊЕ НА ЗЕЛЕНО

може се добити код потписаног сваковрсног, најбољег и најплеменитијег **еделрајза** (племените лозе) винских и грожданих (Tafeltrauben) врста, даље **ластике** (Gummibänder) најбоље каквоће **по врло умереној цени.**

АЛЕКСАНДАР АДАМОВИЋ
у Новом Саду.

141 2—6

ЗАКУП ДУЋАНА.

Потписани издајем под закуп од 1. новембра 1898 совокупан доњи део моје куће преко пута Саборне цркве. Извешће код мене самог у кући или господина адвоката Павла Гостовића.

Нови Сад, 22. априла (4 маја) 1898.

145 1—2 **МАРКО П. ШИЛИЋ.**

Продаја
пољског имања.

Имамо на продају око 70 ланаца земље у селу Великој Мошталници, удаљена од Београда два сата, а постоји на главном друму поред реке Саве, дакле саобраћај са Београдом врло лак; земље су махом под усевом и ливадама, а има и луга.

Ко би желио купити исто, нека се изволи обратити потписанима, а услови су повољни за купца.

Браћа К. Дајмака,
трговци у Београду.

130 2—5

2436. tkvi sz. 1898. 143 1—1

Árverési hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy Dudás Mihály végrehajtatónak Dudás András végrehajtás szenvedő elleni 19 frt 5 kr tőkekövetelés és jár iránti végrehajtási ügyében a kulpini 422. számu tjkvben A I. 1 sor 815/3 hr. 469 öisz. ház és beltelekre az árverést 510 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1898. évi május hó 21. napján d. u. 3 órakor** kulpini községházán megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken, a kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság

Kühnel,
kir. trvszéki biró

ГАЛАНТЕРИЈСКОЈ ТРГОВИНИ

ЂОКЕ С. МИЛОСАВЉЕВИЋА
У ЗЕМУНУ

148 1—2

потребан је један солидан и вредан помоћник, који је бар 20.—25. годину старости навршио, осим српског (матерњег) језика нужно је да немачки и мађарски говори.

МАГИСТЕР ФАРМАЦИЈЕ,

нежењен, Србин или Хрват, хришћанин, може одма код мене место добити. Услови повољни.

ФРАЊА пл. БЕНКО
апотекар у Земуну.

149 1—2

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

Големи избор, брза и солидна послуга.

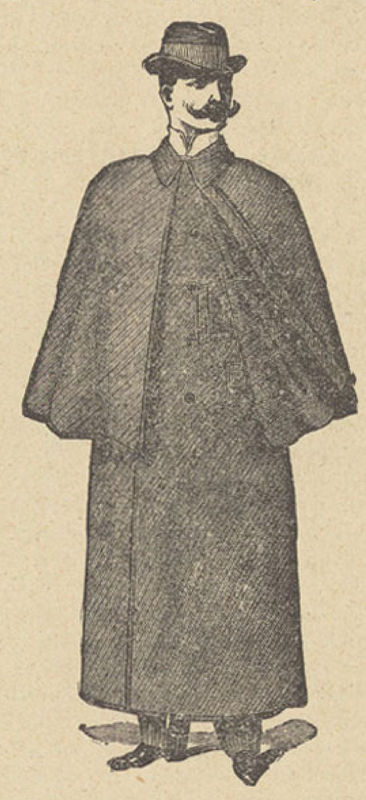

За чудо јефтине цене, које сваку утакмицу искључују.

ТЕЛЕГРАМ!!!

Част ми је са овим поштовану публику упозорити на нову, сада приспелу пролетњу и летњу најмодернију робу за господу, госпође и децу, и то најфинијег и најмодернијег кроја и боје, са јефтиним ,до сада још нечувеним ценама.

ИЗВАДАК ИЗ ЦЕНОВНИКА:

одело за господу	жакет одело	врс капута за господу
5, 8, 12 до 15 ф., фино 20 фор.	13. 18, 22 до 25 фор.	8, 12, 15, 18 до 22 фор.

чакшире за господу	одело за одраслу децу	одело за малу децу	врс капута за децу
2, 3, 4, 5, 6 до 7 фор.	6 до 12 фор.	1·50 до 7 фор.	2·50 до 4 фор.

Даље: Велики избор са најјефтинијим ценама у најновијим и најелегантнијим оделима за госпође и госпођице.

Све ово може се добити у старој, познатој и на гласу чувеној радњи,

Хајнриха Могана у Н. Саду,

(Недељковићева кућа гл. ул. бр. 3.)

42 10—18

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

НАЈВЕЋИ ДОБИТАК
у најсрећнијем случају

85 9—12

1,000.000 круна

СПИСАК
— свих 50.000 добитака. —

Највећи добитак у најсрећнијем случају
1,000.000 круна.

Добитци су специјално као што следе подељени:

Исплаћује се у готовом новцу

		Круна
1	премија са	600 000
1	згодитак од	400.000
1	„ „	200.000
2	„ „	100.000
1	„ „	90.000
1	„ „	80.000
1	„ „	70.000
2	„ „	60.000
1	„ „	40.000
5	„ „	30.000
1	„ „	25.000
7	„ „	20.000
3	„ „	15.000
31	„ „	10.000
67	„ „	5.000
3	„ „	3.000
432	„ „	2.000
763	„ „	1.000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
3900	„ „	170
4900	„ „	130
50	„ „	100
3900	„ „	80
2900	„ „	40

50.000 добитака и премија у износу од: **13,160.000**

који ће се у шест класа изжребати.

1.000.000 КРУНА.

Друга велика кр. угарска класна лутрија скоро ће се започети. Она има поново

100.000 оригинални срећака и 50.000 новчани добитака

дакле половина срећака, које постоје, морају бити, по прикљученом списку с добитцима извучени, те је и изглед на добитак врло велик.

У свему долазе **тринајст милијона 160.000 круна** као сигурна добит. Највећи добитак у најсрећнијем случају износи

ЈЕДАН МИЛИЈОН КРУНА.

При скорашњој поруци налози ће се на **оригиналне срећке прве класе**, по оригиналној цени, која је по плану утврђена и то:

цела оригинална срећка	6 ф. — н.
половина оригиналне срећке	3 ф. — н.
четвртина „ „	1 ф. 50 н.
осмина „ „	— 75 н.

поузеће (Nachname) или уз претходну пошиљку готовог новца разашиљати. Званичне листе ће се одмах по обављеном жребању а званични планови забадава разашиљати. Жребања ће се одржати јавно **под надзором кр. угарске владе.**

Жребање I. класе биће **11. и 12. маја о. г.**, с тога молимо поруке најдаље до

11. маја о. г. (дан жребања)

непосредно шиљати на адресу

A. TÖRÖK & Co
главни колектери кр. уг. класне лутрије
Будимпешта. V., Waitznerring 4/A.

Порука, која се има одсећи.

Господа А. ТЕРЕК и ДРУГ, Будимпешта.

Молим за пошиљку „оригиналне срећке I. класе кр. уг. класне лутрије заједно са званичним планом.

Свота од ..... ф. ..... н. { имп се подаћи уз поузеће. следи са пошт. упутницом.

(Што се не жели, молим да се прецрта).

Тачна адреса

Од државе повлашћена I. угар. парна ФАБРИКА САТОВА ЗА ТОРОЊ, Јована Милера, последника Карла Мајера (Mayer Károly's Nachfolger Müller János) Budapest, VII. Bez. Kazinczygasse Nr. 3. Илустровани ценовници и каталози забадава и просто од биљеге.

106 8—10

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Јанко Перић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**